

16.ÜNİTE

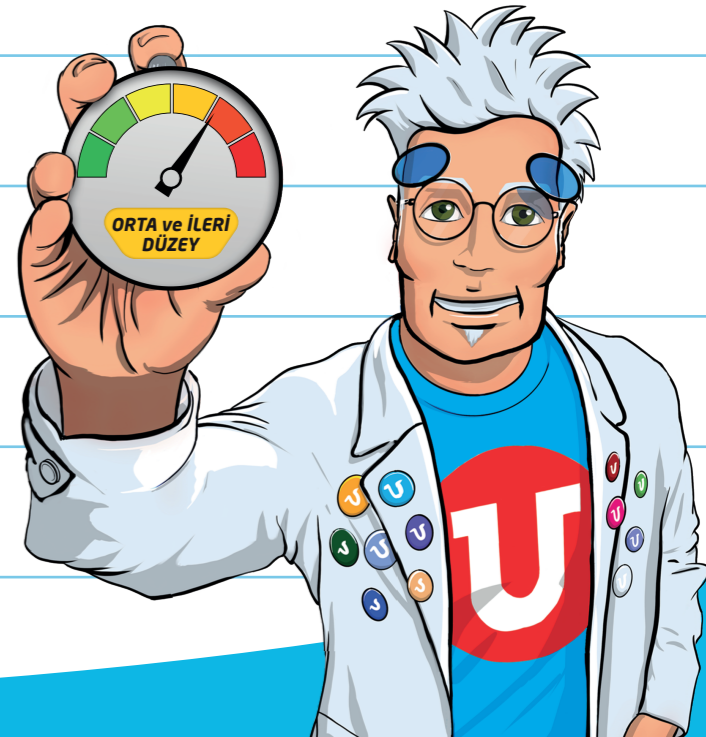

TYT Orta ve İleri Düzey Tarih Soru Bankası

1881-1919 Arası Mustafa Kemal'in
Eğitim ve Askerlik Hayatı

BEGÜM ÜNLÜ

**XX.YÜZYIL BAŞLARINDA OSMANLI DEVLETİ
1881-1919 ARASI MUSTAFA KEMAL'İN
EĞİTİM VE ASKERLİK HAYATI**

Mustafa Kemal'in Hayatı

Mustafa Kemal'in Okuduğu Okullar

**Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını
Şekillendiren Aydınlar**

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

PERŞEMBE

11 MAYIS 1933

8 inci sene No. 2602

NUSHASI 5 KURUŐTUR

Milliyet

Sahip ve BaŐmuharriri

Sirt Meb'usu MAHMUT

Umumi NeŐriyat ve Yazı İŐleri M'ud'uru
ETEM İZZET

İKİ MUSTAFA KEMAL VAR...

Gazi diyor ki: "Biri ben, fert olan, fanî olan Mustafa Kemal.. İkinci Mustafa Kemalden ise ancak "Biz,, diye bahsedebilirim. Yani sizler, çalışan köylü, uyanık, münevver, milliyetperver vatandaşlar... İşte o Mustafa Kemal ölmez,"

MUSTAFA KEMAL İN HAYATI (1881 – 1919)

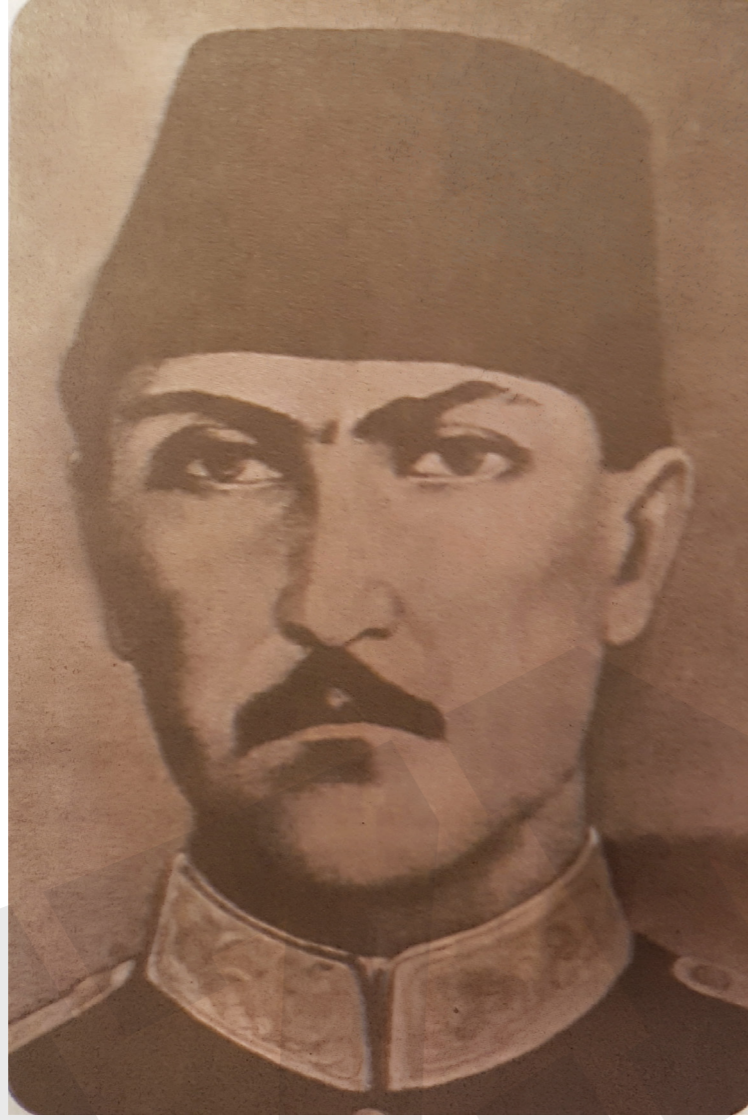
→ Atatürk, 1881 yılında Selanik'te Koca Kasım Mahallesi'nin Islahhane Caddesi'ndeki üç katlı pembe evde dünyaya gelmiştir.

→ Atatürk'ün asıl adı Mustafa'dır.

→ Babasının adı Ali Rıza, annesinin adı Zübeyde'dir.

- Ali Rıza Bey, bir süre gümrük memurluğu yapmış, daha sonra ticaretle uğraşmıştır.
- Zübeyde Hanım, geleneklerine bağlı, iyiliksever bir kadındır.
- Baba tarafından dedesi Hafız Ahmet Efendi XIV - XV. yüzyıllarda Konya ve Aydın'dan Makedonya'ya yerleştirilmiş Kocacık Yörüklerindedir.

- Annesi Zübeyde Hanım ise Selânik yakınlarındaki Langaza kasabasına yerleşmiş eski bir Türk ailesinin kızıdır.
- Atatürk'ün beş kardeşinden dördü küçük yaşlarda ölmüş, sadece Makbule (Atadan) 1956 yılına kadar yaşamıştır.

- Atatürk'ün doğduğu yıllarda Selânik, Türklerin yoğun olarak bulunduğu bir kentti. Selanik halkının büyük çoğunluğu Türklerden, Yahudilerden ve Rumlardan oluşuyordu. O dönemde Balkanlarda Osmanlı Devleti'ne karşı ayaklanmaların başlaması, Atatürk'ün ulusal duygularının gelişmesinde önemli bir etken olmuştur.
- Atatürk, öğrencilik yıllarında Osmanlı Devleti'nin Balkanlarda içinde bulunduğu durumu yakından gözleme olanağı bulmuştur. Bu durum, kendisinde özgürlükçü düşüncelerin gelişmesine yol açmıştır. Atatürk'ün askeri ve siyasi kişiliğinin oluşmasında içinde yaşadığı bu ortamın büyük bir etkisi olmuştur.

! NOT

- Çocukluk ve öğrenim hayatına başladığı Selânik'teki yaşamı Atatürk'ün,
- fikir yapısının oluşması,
- farklı yaşam tarzlarını öğrenmesi
- Avrupa'daki gelişmeleri öğrenmesi durumlarına ortam hazırlamıştır.

Örnek:

Atatürk'ün çocukluk yıllarını geçirdiği Selanik'in,

- farklı din ve milliyetten olanların iç içe yaşadığı şehir olma,
- İstanbul ve Avrupa'ya demir yolu ve ulaşım ağları ile bağlanma

özelliklerine bağlı olarak Mustafa Kemal'in,

- I. kültürel etkileşime açık,
- II. öz değerleri koruma,
- III. askeri becerilerini geliştirme

yönlerinden hangilerine katkısının olduğu savunulabilir?

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) II ve III

Atatürk ün Okuduğu Okullar

- Annesinin istediđi gibi önce Mahalle Mektebi'ne gitti.
- Sonra Őemsi Efendi İlkokulu'na gitti.
- Mustafa, askerlik mesleğine ilgisinin sonucu komşuları Binbaşı Kadri Bey'in yardımıyla Selanik Askeri Rüştiyesi'ne yazılmıştır.
- Zeki ve çalışkan oluşu ile kısa bir sürede dikkati üzerine çekmiştir. Bu özellikleri nedeniyle matematik öğretmeni Yüzbaşı Mustafa Efendi, ona olgun anlamına gelen "Kemal" adını vermiştir.
- Mustafa Kemal, Selanik Askeri Rüştiyesi'ni bitirdikten sonra Manastır Askeri İdadisi'ne devam etmiştir.
- Mustafa Kemal'i Manastır Askeri İdadisi'nde etkileyen ilk kişi Tarih öğretmeni Topçu Kolağası Mehmet Tevfik Bilge'dir.

- Atatürk, "Kendisine minnet borcum var bana yeni bir ufuk açtı." sözleriyle Mehmet Tefkik Bilge'ye olan saygısını vurgulamıştır.
- Mehmet Tefkik Bilge'nin derslerinde, Fransız İhtilali ile diğer ihtilal ve fikir hareketlerinden söz etmesi, Mustafa Kemal'in tarihe ilgisinin artmasında etkili olmuştur.
- Manastır Askeri İdadisi'nde Mustafa Kemal, kişi hak ve hürriyetlerinin genişletilmesine yönelik fikirleri benimsemiştir. Bu fikirler doğrultusunda dönemin önemli düşünürlerine ait eserleri okumaya başlamıştır.
- Özellikle, Namık Kemal'in "meşrutiyet sisteminin gerekliliği ve hürriyetin önemi üzerine" görüşlerinden etkilenmiş ve Namık Kemal'i, "Türk milletinin yüzyıllardır beklediği ses" olarak nitelendirmiştir.
- 1899 yılında Manastır Askeri İdadisi'ni bitiren Mustafa Kemal, aynı yıl İstanbul'da Harp Okulu'na girmiştir.

- Mustafa Kemal, 1902 yılında Harp Okulu'nu bitirmiş ve Harp Akademisi'ne başlamıştır.
- Başarılı bir öğrenim yaşamından sonra, 1905 yılında Kurmay Yüzbaşı olarak orduya katılmıştır.

Mustafa Kemal'in Fikir Hayatını Şekillendiren Aydınlar

- Mustafa Kemal'in düşünce hayatının oluşumunda etkili olanlardan biri de Ziya Gökalp'tir.
- Olayları akılcı bir biçimde değerlendirme konusunda Rasyonalizmin (akılcılık) önde gelen temsilcilerinden Descartes ve Kant etkili olmuştur.
- Fransız İhtilali'nin fikri hazırlayıcılarından olan J.J. Rousseau ise özgürlükçü ve cumhuriyetçi fikirleriyle Atatürk'ü etkilemiştir.
- Yine Fransız düşünür Montesquieu'nun cumhuriyetin erdemlerine dair fikirleri ile eserleri onun özgürlüğe dair düşüncelerinin gelişmesine katkı sağlamıştır.

Örnek:

Mustafa Kemal'in, özgürlükçü ve cumhuriyetçi düşünceleri içselleştirmesinde "Toplum Sözleşmesi" adlı eseri ile bilinen .....'dan etkilenmiştir.

Verilen boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Montesque
- B) J.J. Rouseau
- C) Diderot
- D) John Loce
- E) Thomes Moore

Atatürkün Yazdığı Bazı Kitaplar:

- BÜYÜK SÖYLEV (NUTUK)
- ATATÜRK'ÜN SÖYLEV VE DEMEÇLERİ
- GEOMETRİ
- MEDENİ BİLGİLER

Atatürkün Çıkardığı Gazeteler:

- MİNBER
- İRADE-İ MİLLİYE
- HAKİMİYET-İ MİLLİYE

Mustafa Kemal'in Askerlik Hayatı

Trablusgarp Savaşı

- Osmanlı ordusunun genç subaylarından bir bölümü Trablusgarp'ı savunmak için gönüllü olarak Mısır ve Tunus yoluyla cepheye gitmişlerdir.
- Binbaşı Enver Bey, Kolağası Mustafa Kemal, Fuat Bey (Bulca), Nuri Bey (Conker), Fethi Bey (Okyar), Albay Neşet Bey bu subaylar arasındaydı.
- Enver Bey, Trablus'ta yerli Arapları teşkilatlandırarak savunmaya katılmalarını sağlamıştır.
- Mustafa Kemal Derne ve Tobruk'ta önemli başarılar elde etmiştir.

Örnek:

Sömürge arayışı içindeki İtalya'nın Trablusgarp'a saldırması üzerine, Mustafa Kemal ve bir grup genç Osmanlı subayı Trablusgarp'a giderek yerli halkı İtalyanlara karşı teşkilatlandırıp direnişe geçirmişlerdir. Gazeteci İbrahim Şerif mahlası ile İngiliz işgalindeki Mısır üzerinden Trablusgarp'a geçen Mustafa Kemal, Derne ve Tobruk'ta başarılı mücadeleler vermiştir.

Yalnız bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Osmanlı'nın sömürgeci devletlerin işgallerine maruz kaldığına
- B) Mustafa Kemal'in emperyalizme karşı mücadelede yer aldığına
- C) Trablusgarp'ın elden çıktığına
- D) Osmanlı Devleti'nin ordularıyla topraklarını savunmada zorlandığına
- E) Mısır'ın Osmanlı'nın egemenliğinde olmadığına

Çanakkale Savaşları

- Bu cephe Mustafa Kemal Paşa'nın askerlik hayatında bir dönüm noktasıdır. Buradaki başarılar daha sonra millî mücadelede halkın Mustafa Kemal etrafında birleşmesine önemli bir katkı sağlamıştır.
- 25 Nisan 1915'te Arıburnu'na çıkan düşman kuvvetlerini, Mustafa Kemal'in komuta ettiği birlik Conkbayırı'nda durdurmuştur.
- Bu başarı üzerine, Mustafa Kemal albaylığa yükseltilmiştir.
- General Harrington komutasındaki İngiliz birlikleri 6 - 7 Ağustos 1915'te tekrar taarruz etmiştir.
- Anafartalar Grubu Komutanı Mustafa Kemal, 9 - 10 Ağustos 1915'te 1. Anafartalar Zaferi'ni kazanmıştır.
- Bu zaferi, 17 Ağustosta Kireçtepe, 21 Ağustos'ta 2. Anafartalar zaferleri takip etmiştir.

Örnek:

?

Mustafa Kemal, "Ben size savaşmayı değil, ölmeyi emrediyorum." ifadesiyle düşman ilerleyişini yavaşlatan bir sonuç almıştır.

Arıburnu, Conkbayırı, Anafartalar'da "orduları sevk ve idare yönü" ile ön plana çıkan Mustafa Kemal, Milli Mücadele'nin önderi olmuştur.

Yukarıda (?) ile ilgili olan yerde Mustafa Kemal'in hangi savaşta başarılarına vurgu yapılmıştır?

- A) Balkan
- B) Trablusgarp
- C) Çanakkale
- D) Sakarya
- E) Başkomutanlık

Dođu Cephesi

- Mustafa Kemal Paşa Mustafa Kemal Bitlis'te Çanakkale Savaşlarındaki başarılarından sonra Edirne'deki 16. Kolordu Komutanlığı'na atanmıştır. Erkan-ı Harbiye'nin 16. Kolordunun Kafkas Cephesi'ne gönderilmesi kararı alması üzerine Mustafa Kemal Paşa da Kafkas Cephesi'nde görevlendirilmiştir. 7/8 Ağustos 1916'da Muş ve Bitlis Ruslardan kurtarılmıştır. Yıl sonuna kadar Ruslarla savaşa devam edilmiştir.
- 1917 yılında Rusya'da iç karışıklıklar başlamıştır. Ekim 1917'de Bolşevikler devrimle yönetime el koymuştur. Yıl boyunca Rus birlikleri işgal ettikleri topraklardan çekilmişlerdir. 18 Aralık 1917'de Ruslarla Erzincan Mütarekesi yapılmıştır. Mütarekeden sonra Rus kuvvetleri Dođu Anadolu'yu tamamen terk etmişlerdir.
- Mustafa Kemal Paşa bu cephe sonrasında 7. Ordu Komutanlığı'na tayin edilmiştir.

Suriye Cephesi

- Yıldırım Ordular Komutanı, Halep'te savunma düzeni kurma görevini Mustafa Kemal Paşa'ya bırakıp Adana'ya gitmiştir.
- Mustafa Kemal bir yandan İngilizlerle, diğer yandan Arap silahlı çeteleriyle mücadele etmek zorunda kalmıştır.
- Halep'in kuzeyinde bir savunma hattı kurup İngilizleri durdurmayı başarmıştır.
- 30 Ekim 1918'de Mondros Mütarekesi'nden bir gün sonra Yıldırım Orduları Grubu Komutanlığı'na atanmıştır.

Örnek:

Mustafa Kemal'in askeri mücadeleleri arasında aşağıdakilerden hangisi gösterilemez?

- A) Sofya Askeriateşesi olarak görevlendirilmesi
- B) Balkan Savaşları'nda Gelibolu'da bulunması
- C) Orduları sevk ve idare yönüyle Çanakkale Savaşlarında savaşın seyrinde etkili olması
- D) Emperyalizme karşı ilk mücadelesini Trablusgarp Savaşı'nda vermesi
- E) Muş ve Bitlis'in Ruslardan geri alınmasında etkili olması

Örnek:

Mustafa Kemal,

- I. Trablusgarp Savaşı'nda Derne ve Tobruk,
  - II. Çanakkale Savaşı'nda Arıburnu, Conkbayırı ve Anafartalar,
  - III. Kafkas Cephesi'nde Muş ve Bitlis
- bölgelerinden hangilerinde savaşmıştır?**

A) Yalnız I

B) Yalnız II

C) Yalnız III

D) I ve III

E) I, II ve III

